

גוט שבת Gut Sábész

19. évfolyam 17. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:19 • כ"ט טבת תשע"ז • 2017. 1. 27. • פרשת וארא • Szombat kimenetele: 17:29

A belzi haszidok magyar királynője

Rebbecca Miriám Rokéách, a jelenlegi belzi Rebbe édesanyja január 16-án, 96 éves korában elhunyt a Sáárj Cedek kórházban, Jeruzsálemben. Temetésére több ezren gyűltek össze. A belzi Rebbét rengeteg nagy rabbi és közjogi méltóság is felkereste a süvén, köztük Benjamin Netánjáhu is részvétét fejezte ki. Oberlander Báruch rabbi, aki rokonságban állt a Rebbecennel, és személyesen is találkozott vele, levélben rótta le kegyeletét.

„1989-ben rövid idővel Magyarországra érkezésünk után a belzi Rebbe otthonából hívtak, hogy a rebbe arra kér: legyünk a vendéglátói Budapestre érkező édesanyjának.” – emlékszik vissza a rabbi – „Ezt örömmel vállaltuk. A Rebbecen kiválóan beszélt magyarul, és jól el is igazodott itt. A sábeszt az akkori, bérelt lakásunkban töltötte velünk. Nagyon kellemes társaság volt, igazi méltó-

ság sugárzott belőle. Távozása előtt, köszönetképpen, kivételesen megengedte, hogy lefotózhassuk.”

A rebbecen Glück Mirjám néven született Szatmárnémetiben. Édesanyja a huszti és szatmárnémeti Grünwald rabbi unokahúga volt. A háború után fivérével Izraelbe menekült és itt vette feleségül 1946-ban a bilgoraji rabbi, Mordecháj Rokéách.

Rokéách rabbi bátyjával, az akkori belzi Rebbevel, Áron Rokéách rabbival, 1943-ban magyar belzi haszidok segítségével szökött meg a bochniai gettóból. Budapesten keresztül Izraelbe menekültek, ám családtagjaikat sajnos nem tudták már kimenekíteni, mind a Holokauszt áldozatai lettek.

Izraelben a testvérek közös erővel építették fel a belzi haszid mozgalmat. Újraházasodtak, ám gyermeke csak a bilgoraji rab-

binak született. Mindenki úgy vélte: a nagytudású és karizmatikus bilgoraji rabbi lesz a következő belzi rebbe.

Mordecháj Rokéách rabbi azonban 1949-ben rákban elhunyt, hátrahagyva özvegyét és egy év körüli kisfiát, Jiszáchár Dovot. Egyértelművé vált, hogy a Rebbe utódja csak az unokaöccse lehet. Azonban a Rebbe 1957-ben bekövetkezett halálakor a fiú a bár micva kort sem érte el, így 1969-ig nem volt a belzi haszidoknak a rebbéje. Csak ekkor, közvetlenül az esküvője után vette át a haszid csoport vezetését a jelenlegi Rebbe.

A Rebbecennek egyetlen fiától egy unokája született, aki azonban sok dédunokával ajándékozta meg, így az elmúlt években sok-sok örömteli eseményen vehetett részt, miközben figyelte, ahogy a fia sikeresen építi újjá a belzi haszidok intézményrendszerét.

Mázl Tov!

Bát micvája alkalmából gratulálunk Klein Eszternek, valamint szüleinek, Klein Péternek és Klein Sós Dórának. Kívánjuk, hogy haladjon tovább a zsidóság útján, melyen szülei elindították!

Fotókiállítás Jeruzsálemről

„Arany Jeruzsálem” címmel rendez fotókiállítást a Szochnut és az EMIH, reflektálva az UNESCO és az ENSZ állásfoglalásaira, melyek megpróbálják a zsidókat megszállóként beállítani őseik földjén, megkérdőjelezve a valós tényeket.

Megnyitó időpontja:

február 7. 10 óra

Helyszín: Izraeli Kulturális Intézet, Bp., Paulay Ede u. 1.
Részvételi szándékát kérjük, február 1-ig jelezze: (06-1) 268-0183; posta@zsido.com

A Gulág rabjainak világa, zsidó sorsok

„A Gulág rabjainak világa, zsidó sorsok” címmel tartanak konferenciát a Gulág-emlékév alkalmából, azzal a céllal, hogy megemlékezzenek a Szovjetunióba hurcolt kényszermunkásokról, ezen belül is a munkaszolgálatot is megjárta zsidókról.

Időpont:

2017. február 16., 16.00
Helyszín: Keren Or EMIH Központ – 1052 Budapest, Károly krt. 20.

További információ és jelentkezés: posta@zsido.com

Balra: Rokéách rebbecen és Oberlander rebbecen 1989-ben. Jobbra: Temetési menet

Hetiszakasz

A Tízcsapás

Szakaszunkban – Váérá (2Mózes 6:2–9:35.) – a Tíz csapás szabadul Egyiptomra, amelynek királya még mindig nem fogja fel, hogy nem az általa jól ismert bálványok egyike „áll ki” a héber rabszolgák mellett, hanem a világ Teremtője, a zsidók Istene. A Fáraó,

Mózes figyelmeztetése ellenére, megkeményíti szívét, és csak fokról fokra hódol be az újabb és újabb csapások hatására.

Szemünk előtt válnak a megfélemlített, kishitű, elnyomott gáluti zsidók a megváltás letéteményeseivé.

Zsidó híradó

Megjelent az *Egység* magazin januári száma

Az *Egység* magazin 92. számában aktuális kérdéssel foglalkozunk: azt az ENSZ határozatot ismerhetjük meg, mely 2016. és az Obama rezsim utolsó napjaiban született.

nelmét, vallási jelentőségét, valamint az ENSZ határozat hátterét és következményeit is.

Bemutatózik Izrael Állam új Magyarországi nagykövete, Yosef Amrani is.

Folytatjuk Oberlander Báruch rabbi sorozatát az orvosi etika és a zsidó vallás találkozásáról, valamint betekintünk a CEDEK Szeretetszolgálat önkénteseinek munkájába is.

Az újságot megvásárolhatja az *EMIH Keren Or Központjában* (1052 Károly krt. 20), vagy a *Kóser Piacon* (1075 Dohány utca 36.) Ha nem szeretne semmiről sem lemaradni, akkor fizessen elő a havonta megjelenő *Egység* magazinra a www.fizetes.zsido.com oldalon a 2017. évre. A 12 lapszámot mindössze 4000 Ft-ért, 8 újság áráért kaphatja meg!

További információért hívja a (06-1) 2680183-as telefonszámot.

Az újság korábbi lapszámait a www.zsido.com/egység oldalon találja meg elektronikus formában.

Sose veszítsd el a reményt!

Képzeld el, hogy évek óta ugyanaz a munkád. Kemény fizikai munka, ami nem csak fárasztó, de reménytelen, és demoralizáló is. Majd egyszer csak hosszú évek elteltével jön valaki, aki azt mondja, hogy mindennek vége. Egyenlőséget ígér, egy új világot, szabadságot. Vajon tudnánk hinni ezeknek az ígéreteknek, vagy a hosszú évek reménytelensége után már csak afféle szokásos, üres szólalomnak éreznénk? Vajon meg mernénk kockáztatni, hogy újra átadjuk magunkat a reménynek, a vágyakozásnak melyről már oly sokszor derült ki, hogy csillámpor, illúzió, valóságot nélkülöző délibáb?

Őseink pont ezzel a dilemmával néztek szembe Egyiptomban. Egyszer csak feltűnt Mózes, aki szabadságról kezdett beszélni, az Ígéret Földjéről, s arról, hogy semmi sincs veszve, még minden elérhető, csak meg kell látni azt a bizonyos fényt az alagút végén.

Vajon hogy reagáltak erre a zsidók? „És szólt Mózes Izrael fiaihoz eképpen, de ők nem hallgattak Mózesre kislelkűség és a kemény munka miatt.” (2Mózes 6:9.)

Más szavakkal, már annyira csüggedtek volna, hogy egyszerűen képtelenek voltak arra, hogy valóban meghallják Mózes hívó szavát. De hogy is hihettek volna, amit Mózes mondott? Hiszen Egyiptomból még egyetlen rabszolgának sem sikerült megszöknie, nemhogy egy egész népnek! Összegezve a lényegyet: a zsidók ekkorra a remény képességét veszítették el csaknem teljesen.

A probléma mit sem veszített aktualitásából. Az emberek hajlamosak belenyugodni a közepszerűségbe, hogy nincs kiút, nincs remény a valódi áttörésre. Így adjuk fel álmainkat, korábbi nagy terveinket, s ezeken keresztül végső soron önmagunkat, az életünket.

Mózes a reményt, a jövőképet adta vissza egy letört, remény nélküli népnek.

Olyan van, hogy néha elvesztjük a lelkesedésünket, de ez még nem a világ vége. A remény az, amit egy zsidó soha nem veszíthet el teljesen. Mi se tegyük!

*Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke Yossi Goldmann írása
nyomán*

A hét témái:

- Szabad-e a tolvajra lőni?
- Hogyan létezhet rossz a világon?
- Az elsőszülöttek kiváltása
- Második Szentély és kora
- Mi a természetes hit?
- Miért volt fontos kifosztani Egyiptomot?

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:30: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:00: **Zsidó-e Ivanka Trump, az USA új elnökének leánya?** (Oberlander Báruch előadása); 18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*; 16:20: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok:

10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Nincs egyetem? Alapítsatok egyet!

Leila Leah Bronnernek hívnak, és „biblia tanulmányok” tárgyát tanítok az egyetemen. Megtisztelve érzem magam, hogy interjú készül velem a Rebbe életével kapcsolatban, annak ellenére, hogy sem én, sem a családom nem Chábád kötődésű. Jómagam még Cseh-szlovákiában születtem egy magyar rabbidinasztiába, és mi is, mint sokan mások a háború után, az Államokba emigráltunk. Én New Yorkban nőttem fel, Williamsburgben, majd miután megházasodtam férjemmel együtt Dél-Afrikába költöztünk. Itt alapítottunk egy jesivát általános- és középiskolás korú fiúknak és lányoknak, aminek a férjem lett az első igazgatója.

1969-ben, mikor Temmi lányunk elvégezte a középiskolát tanácstalanok voltunk, hogy hová küldjük továbbtanulni. Azt nem akartam, hogy a johannesburgi egyetemen folytassa a tanulmányait, ahol akkor én is tanítottam, mert úgy gondoltuk, hogy ott nem lenne eleget zsidó közösségben. Töprengtünk, hogy Amerikába küldjük, ahol családunk van és számtalan kapcsolatunk, vagy esetleg Izraelbe, a Bar Ilan Egyetemre. Izrael azért is volt vonzó, mert férjemmel együtt nagyon erősen cionista érzelműek voltunk, s hittük, hogy fontos, hogy egy zsidó a tóranatulás mellett megállja a helyét a mai modern világban.

Miközben tanakodtunk, édesapám tanácsolta, hogy menjünk el a lubavicsi Rebbéhez is, hogy kikérjük a véleményét. Akkoriban a Rebbe még nem volt annyira ismert, mint később lett, de már akkor is rengetegen folyamodtak hozzá tanácsért, útmutatásért különböző ügyekben. Ami kicsit elbizonytalanított minket, hogy tudtuk, a Rebbéhez elsősorban a haszid-jai mennek, és mi nem voltunk azok. Mint később kiderült, féltelmünk teljesen alaptalan volt,

a Rebbe mindenki számára elérhető volt.

Mikor beléptünk hozzá, megvoltunk szeppenve. Főleg mert akkor tudatosult bennünk, hogy most személyesen fogunk beszélni a lubavicsi Rebbével, és mert nem voltunk felkészülve a ránk váró fogadtatásra. Mikor

Dr. Leila Leah Bronner elismert szerző, tanár, író és közösségszervező. Könyvei és cikkei a Héber Bibliára reflektálnak, fő területe a zsidó kultúra és történelem, a női szerepek tükrében. Az interjút Los Angelesben adta otthonában, 2012 novemberében.

meglátott minket, rögtön felpattant, hogy üdvözljön bennünket. Hallatlan! Fenséges megjelenése is magával ragadott. Átható nézése volt és nagyon barátságos stílusa.

Ismertettük vele dilemmánkat, hogy mi már az '50-es évektől fogva Dél-Afrikában élünk, gyerekeink is ott születtek és nőttek fel, azonban lányunknak most a tengerentúlra kell mennie tanulni, mert nem akarjuk, hogy Johannesburgban maradjon. Kifejtettük aggodalmunkat azzal kapcsolatban, hogy nincs elég zsidó közösség, az ország jelenlegi politikai helyzete bizonytalan. Megkérdeztük, mi a jobb szerinte, hová küldjük lányunkat: New Yorkba vagy Izraelbe? Elmondtuk, hogy Izraelben nincsenek ismerőseink, s hogy lányunk még nem beszél olyan szinten a hébert, ami az egyetemi tanulmányokhoz szükséges. Ezen a ponton jutottunk arra a gondolatra, hogy talán a Stern College, a Yeshiva

University női részlege lenne a legjobb választás számára.

A Rebbe erre így reagált: „Azon még nem gondolkodtatok, hogy megalapítsátok a Stern College johannesburgi intézményét?” Én erre mondtam, hogy az ötlet nagyon jó, de nem hiszem, hogy megvalósítható.

tem megalapítása meghaladja az energiáinkat, hogy túl nagy falat lett volna számunkra. De megértettük a Rebbe gondolkodásmódját. A Rebbe elve az volt, hogy bárhol is vagyunk a világban, nekünk kell ott zsidó közösséget építenünk, s nem onnan menni máshová zsidó közösségért. Ő tényleg hitt az „Ufaracta, ufaracta” elvében, azaz „törj ki, s terjedj” a zsidóságot bárhol is vagy a világban. Ő sem akarta, hogy zsidó közösség nélkül éljenek, hanem azt, hogy ezt saját maguknak építsék fel. Ez volt az ő fő célja, és egyben életműve: a világon mindenhol kiterjeszteni és megerősíteni a zsidó közösségeket. És ez az, amit a Chábád manapság is csinál, a világ minden részén.

Dr. Leila Leah Bronner

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

Vannak csodák?

A Teremtő evilági részvételéről olvashatunk a filozófiai könyvekben. Láthatjuk azonban a való életben, munkánk közben is. Nézz szét gondosan, tárgyyszerűen, s látni fogod, hogy ahhoz, hogy előteremtsd a megélhetősséget szükséges dolgokat, sorozatosan nagy csodáknak kell megtörténniük, nagyobbaknak annál, mint ami a Vörös-tenger kettéválásánál megtörtént. Az, hogy ezeket a csodákat nem látod, nem vesz el csoda voltukból. Ellenkezőleg, ez azt jelenti, hogy a nagyságuk meghaladja az érzékelésünk határait.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Kóser konyha

Tejes
mezonot-kiflik

Mivel ez a tészta kevesebb vizet tartalmaz, mint más folyadékot, ezért a rá mondott áldás mezonot, nem pedig hámos, és nem kell a fogyasztása előtt leöblíteni a kezünket, így pl. kirándulás vagy utazás alkalmával igen praktikus. Ha azonban ez teszi ki az étkezésünk nagy részét, akkor el kell utána mondanunk a teljes asztali áldást.

tejes

½ kg tejes kiőrlésű liszt
2 kk. só

1,5-1,5 dl tej és víz

½ dl növényi olaj

(napraforgó, vagy olíva)

2 ek. instant élesztő

A lisztet tálba szitáljuk, hozzáadjuk az élesztőt, a sót, majd a tejet, a vizet és az olajat. A tésztát alaposan megdagasztjuk, majd letakarva fél órán át kelesztjük. Ezután 10 kis gombócot készítünk a tésztából, és újabb fél órán át kelesztjük. Ha kissé megkelt, a gombócokat külön-külön kinyújtjuk, a darabok széleit a középvonalig behajtogatjuk, és ellenkező irányból feltekerjük. Újabb fél órás kelesztés után reszelt sajttal bőségesen megszórjuk a kifliket, és 180 fokra előmelegített sütőben, mintegy 20 perc alatt ropogósra sütjük.

Ha tejes kenyérfélét készítünk, figyeljünk, hogy ránézésre egyértelmű legyen, a kenyér tejes (erre szolgál például a reszelt sajt).

Négy programmal indul a MiniZsilip

Korábban már beszámoltunk az Újlipótvárosban megnyíló új zsinagógáról és közösségi térről, a Zsilipről. Az első lépések már meg is történtek – a központ vezetői, *Glitzenstein Sámuel* rabbi és felesége, *Sosi* átköltöztek a 13. kerületbe. A hanukakor tartott lakásavató után megkezdték a közösségépítő munkát is.

Egyelőre a központ feltéti lakásuk ad otthont most induló programjaikkal. Elsőként *Glitzenstein* rabbi kezdett szerda este tanítani: finom vacso-

ra mellett a hetiszakaszkapcsán felmerülő, napjaikban is meghatározó témákról zajlik a beszélgetés. József álma kapcsán például arról, van-e jelentősége almainknak, hordoznak-e próféciát. Más alkalommal az ismert *midrás* alapján – mely szerint az egyiptomi rabságban hatosával születtek a zsidó kisbabák – a zsidó vallás és a gyerekvállalás témájáról volt szó.

Glitzenstein Sosi nők számára szervez kéthetenként összejövetelt. A februárban induló prog-

ramsorozat minden második alkalma *Ros Chodes* (újhold) ünnepség lesz, melyen a tanulás mellett különleges témákra számíthatunk, mint pl. közös barcheszszütsére.

Mindezek mellett a házaspár igyekszik a lehető legtöbb környékbelivel felvenni a kapcsolatot. Ennek részeként havonta, az épp közeledő ünnep kapcsán, ajándéksomaggal keresik majd fel az újlipótvárosi zsidó családokat. Így például a közelgő Tu BiSvát alkalmából gyümölcs csomaggal kedveskednek majd.

A hazafias rebbe

204 éve hunyt el az Álder Rebbe

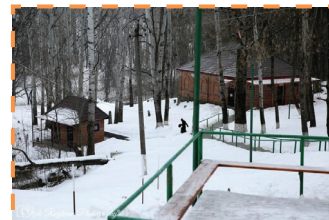
Több száz haszid érkezett a kelet-ukrajnai kisvárosba, Hadicsba a múlt héten, hogy megemlékezzenek a chábád haszidizmus első Rebbéjének, a lijadi Snéur Zálmán rabbinak a haláláról, mely idén január 22-re esett.

A rendkívüli hideg ellenére sorra érkeztek a látogatók a jól felszerelt Chábád központba, ami a Rebbe síremlékének, *oheljának* közelében fekszik. A hétvége során négy órás *fárbrengen* (haszid összejövetelen) idézték fel az Álder Rebbe tanításait.

Az Álder Rebbe a mai Fehér-Oroszország területén fekvő Lioznóban született 1745-ben, elul hó 18-án, a Báál Sem Tov születésnapján. Már gyerekkorában hatalmas tudásról tett tanúbizonyságot, bár *micvájától* fogva városának tudós emberei között tartották számon. 15 évesen elvette egy gazdag vityebszki zsidó, Jehuda Leib Szegál lányát, Sternát, akitől három fia és három lánya született.

A zsidó tudományokon kívül filozófiát és természettudományt is tanult. A mezricsi

mágid legfiatalabb tanítványaként a vityebszki Menáchem Mendel rabbival együtt állt a litvániai haszidok élére, adományokat gyűjtött a szentföldi zsidó települések megsegítésére. A helyi zsidókat is támogatta, hogy a túlszűfolt városokból kijebb költözve földhöz jussanak, és azt művelhessék.

Az Álder Rebbe
ohelje (sírhelye)

1770-ben a mezricsi mágid választotta ki arra, hogy újraserkessze a zsidóság átfogó háláchikus művét, a *Sulchán Áruchot*. Fő műve az 1796-ban kiadott *Tánjá*, a chábád haszidizmus alapvető filozófiai munkája.

Olyan újításokat vezetett be, melyek közelebb hozták a híveket az Örökkévalóhoz, és lehetővé tették a *micvák* pontosabb

és örömtelibb megtartását. Szerette a békét, ezért arra biztatta híveit, hogy ne bocsátkozzanak vitába.

1798-ban ellenzői feljelentették az orosz hatóságoknál cárellenes árulás gyanújával. Ám Liozno uraságai, akiknek korábban szolgálatot tett, biztosították a cár küldötteit, hogy a rabbi ellen felhozott vádak hamisak. Szabadulásának napja a haszidizmus újéve néven ismert ünnepnap. Két évvel később másodszer is letartóztatták. Ez alkalommal több hónapba telt, mire szabadult.

Mikor Napóleon seregei Oroszország meghódítására indultak, az árulással kétszer is megvádolt rabbi hazafinak bizonyult. Kérésére az ellenséges vonalak mögé szorult követői értékes információkat szolgáltatottak az orosz generálisoknak, akik cserébe segítettek a rabbi-nak, hogy családjával és követőivel elmenekülhessen Napóleon elől. Az idős rabbi azonban megbetegedett, és 1813-ban, tévét hó 24-n, visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183

www.zsido.com / info@zsido.com

Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi

Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,

Dénes Anna, Kovács Kristóf

Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria

ISSN 1416-4604

EMIH

EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG